

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

21 martie 2019*

„Trimitere preliminară – Atribuirea contractelor de achiziții publice – Directiva 2014/24/UE – Articolul 10 litera (h) – Excluderi specifice pentru contractele de servicii – Servicii de apărare civilă, de protecție civilă și de prevenirea pericolelor – Organizații sau asociații nonprofit – Servicii de ambulanță pentru transportul pacienților – Transport calificat cu ambulanță”

În cauza C-465/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Oberlandesgericht Düsseldorf (Tribunalul Regional Superior din Düsseldorf, Germania), prin decizia din 12 iunie 2017, primită de Curte la 2 august 2017, în procedura

Falck Rettungsdienste GmbH,

Falck A/S

împotriva

Stadt Solingen,

cu participarea:

Arbeiter-Samariter-Bund Regionalverband Bergisch Land eV,

Malteser Hilfsdienst eV,

Deutsches Rotes Kreuz, Kreisverband Solingen,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul M. Vilaras, președintele Camerei a patra, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a treia, și domnii J. Malenovský, L. Bay Larsen, M. Safjan și D. Šváby (raportor), judecători,

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

grefier: domnul K. Malacek, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 5 septembrie 2018,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Falck Rettungsdienste GmbH și Falck A/S, de P. Friton și de H.-J. Prieß, Rechtsanwälte;

* Limba de procedură: germana.

- pentru Stadt Solingen, de H. Glahs, Rechtsanwältin, de M. Kottmann și de M. Rafii, Rechtsanwälte;
- pentru Arbeiter-Samariter-Bund Regionalverband Bergisch Land eV, de J.-V. Schmitz și de N. Lenger, Rechtsanwälte, și de J. Wollmann, Rechtsanwältin;
- pentru Malteser Hilfsdienst eV, de W. Schmitz-Rode, Rechtsanwalt;
- pentru Deutsches Rotes Kreuz, Kreisverband Solingen, de R.M. Kieselmann și de M. Pajunk, Rechtsanwälte;
- pentru guvernul german, de T. Henze și de J. Möller, în calitate de agenți;
- pentru guvernul român, de C.-R. Canțăr, de R. H. Radu, de R. I. Hațieganu și de C.-M. Florescu, în calitate de agenți;
- pentru guvernul norvegian, de M. R. Norum și de K. B. Moen, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de A. C. Becker și de P. Ondrůšek, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 14 noiembrie 2018,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 10 litera (h) din Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE (JO 2014, L 94, p. 65).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Falck Rettungsdienste GmbH și Falck A/S, pe de o parte, și Stadt Solingen (orașul Solingen, Germania), pe de altă parte, în legătură cu atribuirea directă a contractului „Servicii de salvare în Solingen – Proiectul numărul V16737/128”, loturile 1 și 2 (denumit în continuare „contractul în litigiu”), fără publicarea prealabilă în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* a unui anunț de participare.

Cadrul juridic

Directiva 2014/24

- 3 Considerentele (28), (117) și (118) ale Directivei 2014/24 au următorul cuprins:
„(28) Prezenta directivă nu ar trebui să se aplice anumitor servicii de urgență atunci când sunt prestate de organizații sau asociații nonprofit, întrucât caracterul special al acestor organizații ar fi greu de menținut în cazul în care furnizorii de servicii ar fi selectați în conformitate cu procedurile prevăzute de prezenta directivă. Cu toate acestea, excluderea nu ar trebui să depășească strictul necesar. Prin urmare, ar trebui să se precizeze în mod explicit că serviciile de ambulanță pentru transportul pacienților nu ar trebui să fie excluse. În acest context, este necesar, prin urmare, să se precizeze că Grupa 601 CPV [*Common Procurement Vocabulary* (Vocabularul comun privind achizițiile publice)] «Servicii de transport terestru» nu include serviciile de ambulanță, care sunt incluse în clasa 8514 CPV. Prin urmare, ar trebui să se clarifice că serviciile care fac obiectul codului 85143000-3 al CPV și care cuprind în mod exclusiv servicii de ambulanță pentru transportul pacienților, ar trebui să facă obiectul

regimului specific stabilit pentru servicii sociale și de altă natură (denumit în continuare «regimul moderat»). Prin urmare, contractele mixte de furnizare a serviciilor de ambulanță în general ar face, de asemenea, obiectul regimului moderat dacă valoarea serviciilor de ambulanță pentru transportul pacienților ar fi mai mare decât valoarea celorlalte servicii de ambulanță.

[...]

(117) Experiența a demonstrat că o serie de alte servicii, cum ar fi serviciile de salvare, serviciile de stingere a incendiilor și serviciile penitenciare, prezintă, în mod normal, interes transfrontalier doar din momentul în care dobândesc suficientă masă critică prin intermediul valorii lor relativ ridicate. În măsura în care nu sunt excluse din domeniul de aplicare al prezentei directive, ele ar trebui să fie incluse în regimul moderat. În măsura în care furnizarea lor se bazează efectiv pe contracte, alte categorii de servicii, cum ar fi serviciile guvernamentale sau furnizarea de servicii în folosul comunității, ar putea prezenta, în mod normal, un interes transfrontalier începând de la un prag de 750 000 [de euro] și, prin urmare, ar trebui doar atunci să facă exclusiv obiectul regimului moderat.

(118) Pentru a asigura continuitatea serviciilor publice, prezenta directivă ar trebui să permită ca participarea la procedurile de achiziții pentru anumite servicii în domeniile serviciilor de sănătate, sociale și culturale să poată fi rezervată organizațiilor care au la bază faptul că sunt deținute de angajați sau faptul că aceștia participă în mod activ la guvernarea acestora, precum și organizațiilor existente, cum ar fi cooperativele, pentru participarea la furnizarea acestor servicii utilizatorilor finali. Ca domeniu de aplicare, prezenta dispoziție este limitată exclusiv la anumite servicii de sănătate, sociale și servicii conexe, anumite servicii în domeniul educației și al formării, bibliotecă, arhive, muzee și alte servicii culturale, servicii sportive și servicii la domiciliu și nu este destinată să acopere niciuna dintre excluderile prevăzute de prezenta directivă. Astfel de servicii ar trebui să facă doar obiectul regimului moderat.”

4 Intitulat „Excluderi specifice pentru contractele de servicii”, articolul 10 litera (h) din această directivă prevede:

„Prezenta directivă nu se aplică contractelor de achiziții publice de servicii care au ca obiect:

[...]

(h) servicii de apărare civilă, [de] protecție civilă și [de] prevenirea pericolelor prestate de organizații sau asociații nonprofit și care intră sub incidența codurilor CPV 75250000-3 [servicii de pompieri și de salvare], 75251000-0 [servicii de pompieri], 75251100-1 [servicii de stingere a incendiilor], 75251110-4 [servicii de prevenire a incendiilor], 75251120-7 [servicii de combatere a incendiilor în păduri], 75252000-7 [servicii de salvare], 75222000-8 [servicii de apărare civilă], 98113100-9 [servicii privind siguranța nucleară] și 85143000-3 [servicii de ambulanță], cu excepția serviciilor de ambulanță pentru transportul pacienților;

[...]”

5 Capitolul I, referitor la „[s]ervicii sociale și alte servicii specifice”, din titlul III, denumit „Regimuri speciale de achiziții”, din directiva menționată conține articolele 74-77.

6 Potrivit articolului 77 din Directiva 2014/24, intitulat „Contracte rezervate pentru anumite servicii”:

„(1) Statele membre pot prevedea faptul că autoritățile contractante pot rezerva dreptul organizațiilor de a participa la proceduri de atribuire a contractelor de achiziții publice destinate exclusiv serviciilor de sănătate, sociale și culturale menționate la articolul 74, care sunt cuprinse în codurile

CPV 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, de la 85000000-9 la 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.

(2) O organizație menționată la alineatul (1) îndeplinește toate condițiile următoare:

- (a) obiectivul său este urmărirea unei misiuni în domeniul serviciilor publice, legată de prestarea serviciilor menționate la alineatul (1);
- (b) profiturile sunt reinvestite în vederea realizării obiectivului organizației. În cazul în care profiturile sunt distribuite sau redistribuite, acest lucru ar trebui să se bazeze pe considerente legate de participare;
- (c) structurile de conducere sau de capital ale organizației care execută contractul se bazează pe principiul participării angajaților la capital sau necesită participarea activă a angajaților, a utilizatorilor sau a părților interesate și
- (d) organizației nu i-a fost atribuit un contract pentru serviciile în cauză de către autoritatea contractantă respectivă, în temeiul prezentului articol, în ultimii trei ani.

[...]"

Dreptul german

- 7 Articolul 107 alineatul 1 punctul 4 din Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen (Legea de combatere a restricțiilor privind concurența) din 26 iunie 2013 (BGBl. I, p. 1750), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „GWB”), prevede:

„Excepții generale

(1) Această [a patra] parte nu este aplicabilă atribuirii contractelor de achiziții publice și nici acordării concesiunilor:

[...]

4. care au ca obiect servicii de apărare civilă, de protecție civilă și de prevenirea pericolelor, prestate de organizații sau asociații nonprofit și care intră sub incidența codurilor CPV 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8, 98113100-9 și 85143000-3, cu excepția serviciilor de ambulanță pentru transportul pacienților. Organizații sau asociații nonprofit în sensul prezentului punct sunt în special asociațiile de utilitate publică recunoscute, conform legislației federale sau a landului, drept organizații de protecție civilă și de apărare civilă.”

- 8 Conform articolului 2 alineatul 1 din Gesetz über den Rettungsdienst sowie die Notfallrettung und den Krankentransport durch Unternehmer (Rettungsgesetz NRW – RettG NRW) (Legea din Renania de Nord-Westfalia privind serviciile de salvare, precum și intervențiile de urgență și transportul cu ambulanța efectuate de întreprinderi) din 24 noiembrie 1992, serviciile de salvare includ intervențiile de urgență, transportul cu ambulanța și asistența și îngrijirea unui număr mare de răniți sau de bolnavi în situații de catastrofă de amploare foarte mare. Potrivit articolului 2 alineatul 2 prima teză din această lege, intervenția de urgență are ca scop aplicarea la locul apariției urgenței a măsurilor pentru salvarea vieții pacienților în situație de urgență, pentru a realiza transportabilitatea acestora și transportul lor, cu menținerea transportabilității și cu evitarea altor vătămări, printre altele cu un vehicul sanitar cu medic de urgență sau cu o ambulanță echipată pentru intervenții de urgență, la un

spital adaptat pentru asistența și îngrijirea lor ulterioară. Potrivit articolului 2 alineatul 3 din legea menționată, transportul cu ambulanța are ca scop acordarea unui ajutor adecvat persoanelor bolnave, rănite sau care au nevoie de asistență, care nu intră în domeniul de aplicare al articolului 2 alineatul 2 din aceeași lege, și transportul acestora, printre altele cu ambulanța, în cadrul asistenței și al îngrijirii efectuate de personal calificat.

- 9 Articolul 26 alineatul (1) a doua teză din Zivilschutz- und Katastrophenhilfegesetz (Legea privind protecția civilă și ajutorul în caz de catastrofe) din 25 martie 1997 (BGBl. I, p. 726), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „Legea privind protecția civilă”), prevede că sunt apte să participe la îndeplinirea misiunilor menționate în această lege în special Arbeiter-Samariter-Bund (Uniunea Lucrătorilor Samariteni), Deutsche Lebensrettungsgesellschaft (Societatea Germană pentru Salvare), Deutsches Rotes Kreuz (Crucea Roșie Germană), Johanniter-Unfall Hilfe (Voluntarii Sfântului Ioan) și Malteser-Hilfsdienst (Serviciul de Ajutor al Ordinului de Malta).
- 10 Articolul 18 alineatul 1 prima teză și alineatul 2 din Gesetz über den Brandschutz, die Hilfeleistung und den Katastrophenschutz (Legea privind protecția împotriva incendiilor, acordarea ajutorului și apărarea civilă) din 17 decembrie 2015 (denumită în continuare „Legea privind protecția împotriva incendiilor”) are următorul cuprins:

„(1) Asociațiile private de utilitate publică pot participa în cazul unor accidente și al unor stări de urgență publice, al unor intervenții de mare amploare și al unor catastrofe dacă au declarat autoritățile supreme de supraveghere că sunt disponibile să participe, iar aceasta a stabilit aptitudinea lor generală în acest sens și necesitatea participării (asociații recunoscute ca fiind de utilitate publică). [...]

(2) În ceea ce privește organizațiile menționate la articolul 26 alineatul 1 a doua teză din [Legea privind protecția civilă], nu este necesară nici declararea disponibilității de participare, nici stabilirea aptitudinii generale.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 11 În luna martie a anului 2016, orașul Solingen a decis să reînnoiască atribuirea contractului de servicii de salvare pe o durată de cinci ani. Proiectul de contract privea în special utilizarea vehiculelor de salvare municipale, pe de o parte, pentru intervențiile de urgență, având ca misiune principală asistența și îngrijirea pacienților în situație de urgență, acordate de un asistent medical de urgență asistat de un paramedic, și, pe de altă parte, pentru transportul cu ambulanța, având ca misiune principală asistența și îngrijirea pacienților, acordate de un paramedic asistat de un ambulanțier auxiliar.
- 12 Orașul Solingen nu a publicat anunțul de participare în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. În schimb, la 11 mai 2016 a invitat patru asociații de utilitate publică, printre care se numără cele trei interveniente în fața instanței de trimitere, să prezinte o ofertă.
- 13 După primirea ofertelor, s-au atribuit Arbeiter-Samariter-Bund Regionalverband Bergisch Land eV și Malteser Hilfsdienst eV câte unul din cele două loturi care alcătuiau contractul în litigiu.
- 14 Falck Rettungsdienste, un prestator de servicii de salvare și de sănătate, ca și grupul Falck A/S, din care face parte Falck Rettungsdienste (denumite în continuare, împreună, „Falck și alții”), impută orașului Solingen că a atribuit contractul în litigiu fără publicarea prealabilă în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* a unui anunț de participare. Falck și alții au introdus, așadar, la Vergabekammer Rheinland (Camera pentru Achiziții Publice din Renania, Germania) o acțiune prin care au solicitat să se

constate că adjudecarea de fapt aducea atingere drepturilor lor și că orașul Solingen avea obligația, dacă își menținea intenția de a încheia contractul în litigiu, să îl atribuie la finalul unei proceduri de cerere de ofertă conformă cu dreptul Uniunii.

- 15 Prin decizia din 19 august 2016, această instanță a respins acțiunea ca fiind inadmisibilă.
- 16 Falck și alții au introdus apel la Oberlandesgericht Düsseldorf (Tribunalul Regional Superior din Düsseldorf, Germania) împotriva deciziei Camerei pentru Achiziții Publice din Renania. Ele impută acestei instanțe că nu a interpretat articolul 107 alineatul 1 punctul 4 prima teză din GWB, al cărui text ar coincide în totalitate cu articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24, într-un mod conform acestei directive.
- 17 În fața Oberlandesgericht Düsseldorf (Tribunalul Regional Superior din Düsseldorf, Germania), Falck și alții susțin că serviciile de salvare în discuție în litigiul principal nu constituie servicii de prevenire a pericolelor. Noțiunea „prevenirea pericolelor” s-ar referi numai la prevenirea pericolelor în legătură cu grupări mari de persoane în situații extreme, astfel încât nu ar avea o semnificație proprie și nu s-ar extinde la prevenirea pericolelor pentru viața și sănătatea persoanelor avute în vedere în mod individual. Ar rezulta că transportul calificat cu ambulanța, care cuprinde, în afară de serviciul de transport, asistența și îngrijirea acordate de un paramedic asistat de un ambulanțier auxiliar (denumit în continuare „transport calificat cu ambulanța”), nu ar fi acoperit de excluderea prevăzută la articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24 deoarece ar constitui doar un serviciu de ambulanță pentru transportul pacienților.
- 18 În plus, legiuitorul național nu ar putea să decidă că cele trei interveniente în fața instanței de trimitere sunt organizații sau asociații nonprofit doar pentru faptul că sunt recunoscute de dreptul național ca fiind asociații de utilitate publică, conform articolului 107 alineatul 1 punctul 4 a doua teză din GWB. Astfel, condițiile la care dreptul Uniunii ar supune calificarea drept „organizație nonprofit” ar fi mai exigente, având în vedere Hotărârea din 11 decembrie 2014, Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino” și alții (C-113/13, EU:C:2014:2440), precum și Hotărârea din 28 ianuarie 2016, CASTA și alții (C-50/14, EU:C:2016:56), sau, cel puțin, articolul 77 alineatul (1) din Directiva 2014/24.
- 19 Instanța de trimitere consideră că apelul introdus de Falck și alții ar putea fi admis dacă nu ar fi îndeplinită cel puțin una dintre condițiile constitutive ale excluderii prevăzute la articolul 107 alineatul 1 punctul 4 din GWB. În consecință, ar trebui să se stabilească, în primul rând, dacă achiziția în litigiu are ca obiect servicii de prevenire a pericolelor, în al doilea rând, care este momentul de la care sunt considerate îndeplinite condițiile necesare pentru obținerea statutului de organizație sau de asociație nonprofit și, în al treilea rând, natura serviciilor care sunt incluse în expresia „servicii de ambulanță pentru transportul pacienților”, utilizată de această dispoziție.
- 20 Potrivit instanței de trimitere, în timp ce apărarea civilă ar acoperi catastrofe majore imprevizibile apărute pe timp de pace, „protecția civilă” ar avea în vedere protecția populației civile pe timp de război. Noțiunea „servicii de prevenire a pericolelor” ar putea totuși să includă serviciile de prevenire a pericolelor pentru sănătatea și viața persoanelor luate în considerare în mod individual atunci când aceste servicii sunt mobilizate împotriva unei amenințări imediate în legătură cu pericole curente, precum incendiile, bolile sau accidentele. Această interpretare a noțiunii „prevenirea pericolelor” s-ar impune cu atât mai mult cu cât concepția restrictivă susținută de Falck și alții nu i-ar conferi niciun conținut standardizat propriu, deoarece s-ar confunda uneori cu noțiunea „apărare civilă”, alături cu noțiunea „protecție civilă”.
- 21 În plus, obiectivul excluderii prevăzute la articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24, astfel cum este lămurit în prima teză a considerentului (28) al acestei directive, ar fi de a permite organizațiilor nonprofit să continue să lucreze în sectorul serviciilor de urgență pentru bunăstarea cetățenilor fără a se confrunta cu riscul de a fi excluse de pe piață din cauza unei concurențe foarte mari din partea

întreprinderilor care au scop lucrativ. Or, întrucât organizațiile sau asociațiile nonprofit intervin în mod substanțial în sectorul serviciilor zilnice de salvare furnizate particularilor, această excludere nu și-ar atinge obiectivul dacă s-ar aplica doar serviciilor de prevenire împotriva catastrofelor majore.

- 22 Instanța de trimitere ridică de asemenea problema dacă norma prevăzută la articolul 107 alineatul 1 punctul 4 a doua teză din GWB este compatibilă cu noțiunea de organizații sau asociații nonprofit cuprinsă la articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24, în măsura în care recunoașterea legală de către dreptul național a statutului de organizație de protecție civilă și de apărare civilă nu ar depinde în mod obligatoriu de aspectul dacă organizația este nonprofit.
- 23 În această privință, instanța de trimitere exprimă îndoieli în legătură cu argumentația, invocată de Falck și alții, potrivit căreia o organizație nonprofit ar trebui să îndeplinească alte condiții, care decurg din articolul 77 alineatul (2) din Directiva 2014/24 și chiar din Hotărârea din 11 decembrie 2014, Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino” și alții (C-113/13, EU:C:2014:2440), și din Hotărârea din 28 ianuarie 2016, CASTA și alții (C-50/14, EU:C:2016:56).
- 24 Instanța de trimitere observă de asemenea că serviciile de prevenire a pericolelor, care intră sub incidența codului CPV 85143000-3 (servicii de ambulanță), sunt avute în vedere de excluderea prevăzută la articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24 (denumită în continuare „excepția”), sub rezerva „serviciilor de ambulanță pentru transportul pacienților” (denumită în continuare „contraexcepția”). În această privință, problema s-ar pune în sensul dacă această contraexcepție desemnează doar transportul unui pacient cu ambulanța, fără asistență sau îngrijire, sau dacă include și transportul calificat cu ambulanța, în cazul căruia pacientul primește asistență medicală.
- 25 În acest context, Oberlandesgericht Düsseldorf (Tribunalul Regional Superior din Düsseldorf) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Asistența și îngrijirea medicală de urgență acordate pacienților într-un vehicul de salvare de un asistent medical de urgență/paramedic și asistența și îngrijirea medicală acordate într-o ambulanță pentru transportul pacienților de un paramedic/ambulanțier auxiliar constituie «servicii de apărare civilă, [de] protecție civilă și [de] prevenirea pericolelor», în sensul articolului 10 litera (h) din Directiva [2014/24], care intră sub incidența codului CPV 75252000-7 (servicii de salvare) și a codului CPV 85143000-3 (servicii de ambulanță pentru transportul pacienților)?
 - 2) Articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24 poate fi interpretat în sensul că «organizațiile sau asociațiile nonprofit» sunt în special organizații de utilitate publică recunoscute, potrivit dreptului național, ca organizații de apărare civilă și de protecție civilă?
 - 3) «Organizațiile sau asociațiile nonprofit» în sensul articolului 10 litera (h) din Directiva 2014/24 sunt organizații sau asociații al căror obiectiv constă în îndeplinirea unor misiuni de interes general, care nu au scop lucrativ și care reinvestesc eventualul profit pentru atingerea obiectivului organizației?
 - 4) Transportul unui pacient într-o ambulanță și acordarea asistenței medicale de către un paramedic/ambulanțier auxiliar («transport calificat de bolnavi») constituie un «serviciu de ambulanță pentru transportul pacienților» în sensul articolului 10 litera (h) din Directiva [2014/24], care nu se încadrează în excepție și pentru care este aplicabilă Directiva 2014/24?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima și la a patra întrebare

- 26 Cu titlu introductiv, trebuie să se sublinieze, asemenea instanței de trimitere, că asistența și îngrijirea pacienților în situație de urgență într-un vehicul de salvare acordate de un asistent medical de urgență/paramedic și transportul calificat cu ambulanța nu constituie nici „servicii de apărare civilă”, nici „servicii de protecție civilă”.
- 27 În consecință, trebuie să se considere că, prin intermediul primei și al celei de a patra întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24 trebuie interpretat în sensul că, pe de o parte, asistența și îngrijirea pacienților în situație de urgență într-un vehicul de salvare acordate de un asistent medical de urgență/paramedic și, pe de altă parte, transportul calificat cu ambulanța intră sub incidența noțiunii „servicii de prevenire a pericolelor” și, respectiv, a codului CPV 75252000-7 (servicii de salvare) și a codului CPV 85143000-3 (servicii de ambulanță pentru transportul pacienților) și, prin urmare, că sunt excluse din domeniul de aplicare al acestei directive sau dacă aceste servicii sunt „servicii de ambulanță pentru transportul pacienților”, supuse, pe acest temei, regimului special instituit pentru serviciile sociale și alte servicii specifice.
- 28 Trebuie să se sublinieze că Directiva 2014/24 nu definește noțiunea „prevenirea pericolelor” și că, potrivit unei jurisprudențe constante, din cerințele aplicării uniforme a dreptului Uniunii, precum și ale principiului egalității rezultă că termenii unei dispoziții de drept al Uniunii care nu face nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul de aplicare ale acesteia trebuie, în mod normal, să primească în întreaga Uniune Europeană o interpretare autonomă și uniformă, care trebuie stabilită ținând seama de contextul dispoziției și de obiectivul urmărit de reglementarea în cauză (a se vedea în special Hotărârea din 18 ianuarie 1984, Ekro, 327/82, EU:C:1984:11, punctul 11, și Hotărârea din 19 septembrie 2000, Linster, C-287/98, EU:C:2000:468, punctul 43).
- 29 Deși este adevărat că noțiunile „protecție civilă” și „apărare civilă” fac trimitere la situații în care trebuie să se facă față unei daune colective precum, de exemplu, un cutremur, un tsunami sau chiar un război, de aici nu rezultă în mod obligatoriu că noțiunea „prevenirea pericolelor”, care, la rândul ei, este menționată la articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24, trebuie să aibă o asemenea dimensiune colectivă.
- 30 Reiese astfel dintr-o interpretare deopotrivă literală și contextuală a articolului 10 litera (h) din Directiva 2014/24 că „prevenirea pericolelor” privește atât pericolele colective, cât și pericolele individuale.
- 31 În primul rând, chiar textul acestei dispoziții face trimitere la diverse coduri CPV care menționează pericole, care pot fi colective sau individuale, fără nicio diferențiere. Astfel, este vorba printre altele despre codurile CPV 75250000-3 (servicii de pompieri și de salvare), 75251000-0 (servicii de pompieri), 75251100-1 (servicii de stingere a incendiilor), 75251110-4 (servicii de prevenire a incendiilor) și, mai precis, având în vedere obiectul cauzei principale, despre codurile 75252000-7 (servicii de salvare) și 85143000-3 (servicii de ambulanță).
- 32 În al doilea rând, a impune ca prevenirea pericolelor să aibă o dimensiune colectivă ar priva această expresie de orice conținut specific deoarece această noțiune s-ar confunda astfel în mod sistematic fie cu protecția civilă, fie cu apărarea civilă. Or, atunci când o dispoziție de drept al Uniunii este susceptibilă de mai multe interpretări, trebuie să se acorde prioritate aceleia de natură să îi păstreze efectul util (Hotărârea din 24 februarie 2000, Comisia/Franța, C-434/97, EU:C:2000:98, punctul 21).

- 33 În al treilea rând, pe plan contextual, această interpretare a articolului 10 litera (h) din Directiva 2014/24 este confirmată de considerentul (28) al directivei. Astfel, în prima teză a acestui considerent se arată că „[p]rezenta directivă nu ar trebui să se aplice anumitor servicii de urgență atunci când sunt prestate de organizații sau de asociații nonprofit, întrucât caracterul special al acestor organizații ar fi greu de menținut în cazul în care furnizorii de servicii ar fi selectați în conformitate cu procedurile prevăzute de prezenta directivă”. În această privință, trebuie să se sublinieze că excluderea aplicării acestei directive nu se limitează doar la serviciile de urgență furnizate cu ocazia apariției unor pericole colective. De altfel, trebuie să se constate că, așa cum reiese din decizia de trimitere, partea esențială a activității asociațiilor de utilitate publică în discuție în cauza principală se raportează la servicii de urgență care de regulă au caracteristica unor intervenții de natură individuală și zilnică. Într-adevăr, tocmai datorită experienței astfel dobândite, prin furnizarea acestor servicii de urgență zilnice, organizațiile sau asociațiile nonprofit respective ar fi în măsură, potrivit instanței de trimitere, să fie operaționale atunci când trebuie să presteze servicii de „protecție civilă” și de „apărare civilă”.
- 34 În al patrulea rând, așa cum a susținut guvernul german în observațiile sale scrise, dacă prevenirea pericolelor și, prin urmare, excluderea generală prevăzută la articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24 ar fi limitată la intervențiile de salvare în cazul unor situații extreme, legiuitorul Uniunii nu ar fi trebuit să citeze simplul transport cu ambulanța în contraexcepție. În această privință trebuie să se considere că, astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 48 din concluziile sale, dacă legiuitorul Uniunii a apreciat că este util să facă referire la „servicii de ambulanță pentru transportul pacienților”, aceasta este pentru motivul că, în caz contrar, serviciile respective ar trebui considerate ca intrând sub incidența excepției prevăzute de această dispoziție.
- 35 Rezultă că obiectivul menționat în considerentul (28) al Directivei 2014/24 nu ar fi atins dacă noțiunea „prevenirea pericolelor” ar trebui înțeleasă în sensul că are în vedere doar prevenirea pericolelor colective.
- 36 Având în vedere considerațiile de mai sus, trebuie să se concluzioneze că atât asistența și îngrijirea pacienților în situație de urgență într-un vehicul de salvare acordate de un asistent medical de urgență/paramedic, cât și transportul calificat cu ambulanța se încadrează în sfera noțiunii „prevenirea pericolelor” în sensul articolului 10 litera (h) din Directiva 2014/24.
- 37 Rămâne, așadar, să se stabilească dacă aceste două servicii intră sub incidența vreunuia dintre codurile CPV enumerate în această dispoziție.
- 38 Cu titlu introductiv, trebuie amintită structura articolului 10 litera (h) din Directiva 2014/24, care cuprinde o excepție și o contraexcepție. Astfel, această dispoziție exclude din domeniul normelor clasice privind achizițiile publice achizițiile publice de servicii având ca obiect servicii de apărare civilă, de protecție civilă și de prevenirea pericolelor, cu dubla condiție ca aceste servicii să corespundă codurilor menționate în această dispoziție și să fie furnizate de organizații sau de asociații nonprofit. Această excepție de la aplicarea normelor privind atribuirea contractelor de achiziții publice cuprinde totuși o contraexcepție, în sensul că de ea nu beneficiază serviciile de ambulanță pentru transportul pacienților, cărora li se aplică regimul simplificat al achizițiilor publice prevăzut la articolele 74-77 din Directiva 2014/24.
- 39 Obiectivul excepției este, astfel cum reiese din considerentul (28) al acestei directive, de a menține caracterul special al organizațiilor sau al asociațiilor nonprofit, evitându-se supunerea lor procedurilor definite de directiva menționată. În aceste condiții, în același considerent se arată că această excepție nu trebuie să depășească ceea ce este strict necesar.
- 40 În acest context, astfel cum a arătat în esență și domnul avocat general la punctul 64 din concluziile sale, nu există nicio îndoială că asistența și îngrijirea pacienților în situație de urgență care, în plus, este asigurată într-un vehicul de salvare de un asistent medical de urgență/paramedic intră sub incidența codului CPV 75252000-7 (servicii de salvare).

- 41 Este necesar, prin urmare, să se examineze dacă transportul calificat cu ambulanța este de asemenea susceptibil să intre sub incidența aceluiași cod sau a codului CPV 85143000-3 (servicii de ambulanță).
- 42 În această privință, din formularea primei întrebări preliminare pare să reiasă că transportul calificat cu ambulanța nu corespunde transportului pacienților în situație de urgență. Într-adevăr, astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 33 din concluziile sale, instanța de trimitere a diferențiat asistența și îngrijirea a pacienților în situație de urgență într-un vehicul de salvare de asistența și îngrijirea pacienților într-o ambulanță acordate de un paramedic/ambulanțier auxiliar. Trebuie, așadar, să se constate că acestea din urmă, pe care instanța de trimitere le consideră transport calificat cu ambulanța, nu sunt efectuate cu un vehicul de salvare, care are tot echipamentul medical specializat pe care îl presupune, ci cu o ambulanță, care poate fi doar un simplu vehicul de transport.
- 43 Or, rezultă din articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24 interpretat în lumina considerentului (28) al acesteia că de excluderea de la normele privind atribuirea contractelor de achiziții publice prevăzută de această dispoziție a serviciilor de prevenire a pericolelor pot beneficia doar anumite servicii de urgență furnizate de organizații sau de asociații nonprofit și că această excludere nu trebuie să depășească ceea ce este strict necesar.
- 44 De aici rezultă că inaplicabilitatea normelor privind atribuirea contractelor de achiziții publice prevăzută la articolul 10 litera (h) din această directivă este legată în mod indisociabil de existența unui serviciu de urgență.
- 45 Rezultă că prezența personalului calificat la bordul unei ambulanțe nu poate fi suficientă pentru a determina, ea singură, existența unui serviciu de ambulanță care intră sub incidența codului CPV 85143000-3.
- 46 Urgența poate totuși să fie determinată, cel puțin potențial, în cazul în care este necesar transportul unui pacient în privința căruia există un risc de degradare a stării sale de sănătate pe durata acelui transport. Numai în aceste condiții transportul calificat cu ambulanța ar putea intra în sfera excepției de la aplicarea normelor privind atribuirea contractelor de achiziții publice, prevăzută la articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24.
- 47 În această privință, trebuie să se sublinieze că, în ședința în fața Curții, atât orașul Solingen, cât și guvernul german au arătat în esență că transportul calificat cu ambulanța este caracterizat de faptul că, din cauza stării de sănătate a pacientului, o situație de urgență poate apărea în orice moment în vehiculul de transport.
- 48 Așadar, tocmai pentru motivul că există un risc de degradare a stării de sănătate a pacientului pe durata transportului său ar fi necesar ca personal cu o formare adecvată pentru primul ajutor să se afle la bordul vehiculului pentru a putea să îi acorde pacientului asistență și îngrijire medicală și, dacă este cazul, să îi ofere îngrijirile medicale de urgență de care ar putea să aibă nevoie.
- 49 Pe de altă parte, trebuie să se precizeze că riscul degradării stării de sănătate a pacientului ar trebui, în principiu, să poată fi apreciat în mod obiectiv.
- 50 Rezultă că transportul calificat cu ambulanța poate constitui un „serviciu de ambulanță” care intră sub incidența codului CPV 85143000-3 prevăzut la articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24 numai atunci când, pe de o parte, este asigurat efectiv de personal cu o formare adecvată pentru primul ajutor și, pe de altă parte, privește un pacient în cazul căruia există un risc de degradare a stării sale de sănătate pe durata transportului.
- 51 Prin urmare, este necesar să se răspundă la prima și la a patra întrebare că articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24 trebuie interpretat în sensul că excepția de la aplicarea normelor privind atribuirea contractelor de achiziții publice pe care o prevede acoperă asistența medicală și îngrijirea pacienților

în situație de urgență într-un vehicul de salvare, acordate de un asistent medical de urgență/paramedic, care intră sub incidența codului CPV 75252000-7 (servicii de salvare), precum și transportul calificat cu ambulanța, care intră sub incidența codului CPV 85143000-3 (servicii de ambulanță), în măsura în care, în ceea ce privește transportul calificat cu ambulanța, acesta este asigurat efectiv de personal cu o formare adecvată pentru primul ajutor și privește un pacient în cazul căruia există un risc de degradare a stării sale de sănătate pe durata transportului.

Cu privire la a doua și la a treia întrebare

- 52 Prin intermediul celei de a doua și al celei de a treia întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24 trebuie interpretat în sensul, pe de o parte, că se opune ca asociațiile de utilitate publică recunoscute de dreptul național ca fiind organizații de protecție civilă și de apărare civilă să fie considerate „organizații sau asociații nonprofit” în sensul acestei dispoziții în măsura în care recunoașterea statutului de asociație de utilitate publică nu este condiționată în dreptul național de urmărirea unui profit și, pe de altă parte, că organizațiile sau asociațiile al căror obiectiv constă în îndeplinirea unor misiuni sociale, care nu au un scop comercial și care reinvestesc eventualul profit pentru atingerea obiectivului organizației sau al asociației constituie „organizații sau asociații nonprofit” în sensul dispoziției menționate.
- 53 În primul rând, este suficient să se constate că din chiar decizia de trimitere reiese că dreptul german recunoaște, în temeiul articolului 107 alineatul 1 punctul 4 a doua teză din GWB, statutul de organizație de protecție civilă și de apărare civilă fără ca această recunoaștere să depindă în mod obligatoriu de chestiunea dacă organizația respectivă este nonprofit.
- 54 Într-adevăr, articolul 26 alineatul 1 a doua teză din Legea privind protecția civilă se limitează să afirme că prevede că sunt apte să participe la îndeplinirea misiunilor menționate în această lege în special Uniunea Lucrătorilor Samariteni, Societatea Germană de Salvare, Crucea Roșie Germană, Voluntarii Sfântului Ioan și Serviciul de Ajutor al Ordinului de Malta. Brevetul de aptitudine astfel eliberat acestor cinci asociații de utilitate publică le exonerează, conform articolului 18 alineatul 2 din Legea privind protecția împotriva incendiilor, de obligația să se fi constatat aptitudinea lor generală de a participa la operațiuni de salvare și de asistență în cazul unor accidente și urgențe publice, a unor intervenții de mare amploare și a unor catastrofe.
- 55 Reiese, în plus, că nici articolul 26 alineatul 1 a doua teză din Legea privind protecția civilă, nici articolul 18 alineatul 2 din Legea privind protecția împotriva incendiilor nu menționează dacă și în ce măsură scopul nonprofit al activității este luat în considerare și dacă este o condiție de recunoaștere a statutului de asociație de utilitate publică.
- 56 În aceste condiții, modul în care dreptul german atribuie statutul de „organizație de protecție civilă și de apărare civilă” nu poate garanta cu certitudine că entitățile beneficiare ale acestui statut nu urmăresc un profit.
- 57 Totuși, trebuie să se sublinieze că, în observațiile sale scrise, Der Arbeiter-Samariter-Bund Regionalverband Bergisch-Land (Asociația regională a Landului Bergisch a Uniunii Lucrătorilor Samariteni) a susținut că, sub sancțiunea retragerii statutului de organizație nonprofit, în conformitate cu articolul 52 din Abgabeordnung (Codul impozitelor), o persoană ar trebui să desfășoare în mod constat o activitate destinată să ofere în mod dezinteresat colectivității beneficii în domeniile material, spiritual sau moral.
- 58 În această privință, instanței de trimitere îi revine sarcina să aprecieze dacă articolul 107 alineatul 1 punctul 4 a doua teză din GWB coroborat cu articolul 52 din Codul impozitelor poate fi interpretat într-un mod conform cerințelor ce rezultă din articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24.

- 59 În al doilea rând, constituie „organizații sau asociații nonprofit”, în sensul articolului 10 litera (h) din Directiva 2014/24, organizațiile sau asociațiile al căror obiectiv constă în îndeplinirea unor misiuni sociale, care nu au un scop comercial și care reinvestesc eventualul profit pentru atingerea obiectivului organizației sau al asociației.
- 60 În această privință, este necesar să se constate că, astfel cum a arătat domnul avocat general la punctele 74-77 din concluziile sale, organizațiile sau asociațiile nonprofit menționate în considerentul (28) al Directivei 2014/24 nu trebuie să îndeplinească, în plus, și condițiile prevăzute la articolul 77 alineatul (2) din această directivă. Astfel, nu există o echivalență între, pe de o parte, aceste organizații sau asociații menționate în considerentul (28) și, pe de altă parte, „organizațiile care au la bază faptul că sunt deținute de angajați sau faptul că aceștia participă în mod activ la guvernarea acestora” și „organizațiile existente, cum ar fi cooperativele”, menționate în considerentul (118) al aceleiași directive. În consecință, nu poate exista o echivalență nici între articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24, care exclude anumite activități ale organizațiilor sau ale asociațiilor nonprofit din domeniul acestei directive, și articolul 77 din directiva menționată, care supune activitățile organizațiilor care au la bază faptul că sunt deținute de angajați sau faptul că aceștia participă în mod activ la guvernarea acestora și ale organizațiilor existente, cum ar fi cooperativele, unui regim moderat, prevăzut la articolele 74-77 din Directiva 2014/24.
- 61 Prin urmare, este necesar să se răspundă la a doua și la a treia întrebare că articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24 trebuie interpretat în sensul, pe de o parte, că se opune ca asociațiile de utilitate publică recunoscute de dreptul național ca fiind organizații de protecție civilă și de apărare civilă să fie considerate „organizații sau asociații nonprofit”, în sensul acestei dispoziții, în măsura în care recunoașterea statutului de asociație de utilitate publică nu este condiționată în dreptul național de urmărirea unui profit și, pe de altă parte, că organizațiile sau asociațiile al căror obiectiv constă în îndeplinirea unor misiuni sociale, care nu au scop comercial și care reinvestesc eventualul profit pentru atingerea obiectivului organizației sau al asociației constituie „organizații sau asociații nonprofit” în sensul dispoziției menționate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 62 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

- 1) Articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE trebuie interpretat în sensul că excepția de la aplicarea normelor privind atribuirea contractelor de achiziții publice pe care o prevede acoperă asistența medicală și îngrijirea pacienților în situație de urgență într-un vehicul de salvare, acordate de un asistent medical de urgență/paramedic, care intră sub incidența codului CPV [*Common Procurement Vocabulary* (Vocabularul comun privind achizițiile publice)] 75252000-7 (servicii de salvare), precum și transportul calificat cu ambulanța, care cuprinde, pe lângă serviciul de transport, asistența și îngrijirea pacienților într-o ambulanță acordate de un paramedic asistat de un ambulanțier auxiliar, care intră sub incidența codului CPV 85143000-3 (servicii de ambulanță), în măsura în care, în ceea ce privește transportul calificat cu ambulanța menționat, acesta este asigurat efectiv de personal cu o formare adecvată pentru primul ajutor și privește un pacient în cazul căruia există un risc de degradare a stării sale de sănătate pe durata transportului.**

- 2) **Articolul 10 litera (h) din Directiva 2014/24/UE trebuie interpretat în sensul, pe de o parte, că se opune ca asociațiile de utilitate publică recunoscute de dreptul național ca fiind organizații de protecție civilă și de apărare civilă să fie considerate „organizații sau asociații nonprofit”, în sensul acestei dispoziții, în măsura în care recunoașterea statutului de asociație de utilitate publică nu este condiționată în dreptul național de urmărirea unui profit, și, pe de altă parte, că organizațiile sau asociațiile al căror obiectiv constă în îndeplinirea unor misiuni sociale, care nu au scop comercial și care reinvestesc eventualul profit pentru atingerea obiectivului organizației sau al asociației constituie „organizații sau asociații nonprofit” în sensul dispoziției menționate.**

Semnături